

A REPowerEU alapján a magyar költési tervek energiaátmenetre és fosszilis-függőség csökkentésére hangolása, MTVSZ javaslatok

A tagállamoknak így Magyarországnak az Európai Bizottsággal való egyeztetési folyamatok és a REPowerEU kapcsán van lehetősége, hogy energiabiztonságosabbá, az energiaátmenetet jobban elősegítőre és gyorsítóra hangolja az uniós-forrás költési terveit, különösen a helyreállítási tervét és operatív programjait.

A Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ) a hazai költési tervek – Operatív Programok, helyreállítási terv – szakmai elemzése alapján a következőket javasolja a tervekbe írni:

1. Energiahatékonysági javaslatok

- Támogatással elsődlegesen a hőszigeteléssel egybekötött, mélyfelújító komplex lakásenergetikai beruházásokat kell ösztönözni, mert ez biztosítja a tartós rezsicsökkentést, energiabiztonságot, a fosszilis energiától függetlenedést;
- A támogatást jobban kell célozni: közel 100%-os vissza nem térítendő támogatásra az alacsony jövedelmű háztartások vannak rászorulva; a (hitelképes ill. kezdőtőkével rendelkező) közepes/átlagos jövedelműeknek elegendő a 30-40%-os vissza nem térítendő támogatás visszatérülő alappal/hitellel kombinálva.
- A visszatérülő támogatást a megtérülés ütemében a háztartások vissza tudják fizetni az alapba, az újratöltődik, amelyet így további háztartások igényelhetnek energiahatékonysági lakásberuházásokra, széles körben és több éven át hozzáférhető marad.

2. Megújuló energiák, energiaközösségek javaslatok

- A támogatott megújulóenergia-közösségek alulról jövő, közösségi alapúak legyenek, és a kedvezményezettek megfelelő segítséget kapjanak közösségienergia-projektjük megtervezéséhez, megvalósításához, fejlesztéséhez és fenntartásához a közösség javára.
- Javasoljuk a fűtési, elsősorban távfűtési rendszerek vonatkozásában a biomassza alkalmazásának mellőzését, és a geotermikus, ill. hőszivattyús megoldások előtérbe helyezését.

3. Fosszilis-függőség csökkentése, hidrogén javaslatok

- A hidrogéntermelés- és fogyasztást helyezze az energiatakarékosságot előtérbe helyező és a fennmaradó energiaszükséglet kielégítését szorgalmazó progresszív energiastratégiai kontextusba. A hidrogénnel való helyettesítést, szén-dioxid-mentesítést kizárólag 100%-ban megújuló alapú azaz zöld hidrogénnel és csak a nehezen dekarbonizálható (pl. termelőipari) szektoroknál támogassák a hazai költési tervek.
- A költési tervek egyáltalán nem támogathatnak fosszilis beruházásokat, egyik fosszilisról a másikra átállásként sem (pl. szénről gázkazánra sem). A TOP Plusz gázkazánra való csereprogram helyett ugyane bérlakások számára energetikai mélyfelújító programra lenne szükség, hőszigeteléssel, megújuló energia alapú fűtési rendszerre cserével és nyílászárócserével.

Az aktuális publikus¹ hazai költési tervek MTVSZ-elemzésének lényege energiaátmenet szempontból:

Energiahatékonyság

- A magyar Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervből (HET) teljességgel hiányoznak a kifejezetten az energiahatékonyságot szolgáló intézkedések, néhány megújuló energiára vonatkozó intézkedés tér ki erre érintőlegesen. Pedig az EU helyreállítási terv iránymutatása (2021. január), az EU felújítási hullám stratégiája, és a Magyarországra vonatkozó országspecifikus EU ajánlások kifejezetten az épületek energiahatékonyságának növelésére szólítottak fel.
- KEHOP Plusz a háztartási energiahatékonysági beavatkozásokat elsősorban az energiaszolgáltatókat érintő energiahatékonysági kötelezettségi rendszer (EKR)-en keresztül tervezi finanszírozni. Ez azonban nem ösztönzi eléggé a szolgáltatókat, hogy a támogatást a lakóépületek alapos energetikai felújítására költse.

Megújuló energiák

- A KEHOP Plusz célkitűzései² csak kis mértékben járulnak hozzá a villamosenergia-termelésben elérendő megújuló energia részarányhoz. A megújuló energiaforrások közül a napenergia, a biomassa és a geotermikus energia gyakran szerepel, míg a szélenergia szinte egyáltalán nem szerepel a tervekben. A lehetséges projektek és beruházások köre egyelőre meglehetősen széles és meghatározatlan. A megújuló energiaforrások hasznosításának ösztönzése mellett nem találunk biztosítékot a biomassa fenntartható mértékű hasznosítására.
- A távfűtés energiahatékonyságának javítását a KEHOP Plusz szétválasztja a távfűtés megújuló energia alapra helyezésétől. Negyedik generációs távfűtési rendszerek³ kialakításáról nem esik szó a KEHOP Pluszban, holott ez a kielégítendő energiaigény nagy mértékben csökkenthető. A termálvizekben közismerten gazdag Magyarországon még számos településen lehetne akár földhőre vagy geotermikus energiára alapozva kisebb távfűtő erőművek telepítését ösztönözni.

---

¹ KEHOP Plusz:

https://www.palyazat.gov.hu/kornyezeti_es_energiahatekonysagi_operativ_program_plusz#

TOP Plusz: https://www.palyazat.gov.hu/terulet_es_telepulesfejlesztési_operativ_program_plusz#

HET: <https://www.palyazat.gov.hu/helyreallitasi-es-ellenallokepességi-eszkoz-rrf>

² A NEKT szerint a megújuló energiaforrásokból származó villamosenergia-termelő kapacitásoknak 2030-ban el kell érniük a 7697 MW-ot, és évente 11289 GWh villamos energiát kell termelniük. KEHOP Plusz: 2029 végéig 860 MW megújulóenergia-kapacitás telepítését támogatja, amely évente 73 300 MWh energiát (beleértve a hőt és a villamos energiát) termelne.

³ A fejlesztések csomagban kezelését a rendszer megújuló alapokra (elsősorban geotermikus energia, hőszivattyú) helyezésével, az adott távfűtési rendszer által kiszolgált épületállomány alacsonyabb hőmérsékletű távhő fogadására és hatékony hasznosítására irányuló szigetelési és gépészeti mélyfelújításával kombinálva

- A Helyreállítási terv keretében 2021 decemberében megjelent felhívás „Lakossági napelemes rendszerek támogatása és fűtési rendszerek elektrifikálása napelemes rendszerekkel kombinálva” elszalasztott lehetőség lett, mert nem elsősorban a 100% támogatásra valóban rászoruló alacsony jövedelműeket célozta; a pontozás utólagos eltörlésével a minőség háttérbe szorult és igazságtalan helyzetet teremtett, ráadásul a hőszigetelés vagy mélyfelújítás teljesen hiányzik a programból.

Energiaközösségek

- Helyreállítási terv: közösségi megújuló energiatermelés és felhasználás intézkedése a megújuló energia szövetkezeti és közösségi alapú hasznosítására vonatkozó érdemei ellenére nem írja elő az épületek energetikai felújítását, így hiányos.
- A KEHOP Pluszban és a TOP Pluszban is szerepel energiaközösségek infrastrukturális fejlesztése, de a célszámok egyelőre hiányoznak, az energiaközösségek számára nincsenek dedikált források.

Földgáz és más fosszilis tüzelőanyagok, hidrogén

- TOP Plusz 4. prioritás (infrastruktúrafejlesztés Budapesten) egy homályosan megfogalmazott intézkedést tartalmaz, amelynek célja az önkormányzati tulajdonban lévő bérlakások korszerűsítése és felújítása, ami új gázkazánok telepítését is magában foglalja (250 lakóépület), szilárd fosszilis fűtőanyaggal működő melegvíz & fűtésrendszer lecserélésére 2029-ig. 2000 CO₂/év üvegházgáz-csökkentést céloznak. Ez az intézkedés azonban az általában energiaszegénységben élő/alacsony jövedelmű bérlőket kiszolgáltatja a gázáraknak, gázfüggőségnek. Helyette a bérlakások számára energetikai mélyfelújító programra lenne szükség, hőszigeteléssel, megújuló energia alapú fűtési rendszerre cserével és nyílászárócserével.
- OP: Az „alacsony kibocsátású hidrogén termelés CCS használatával” kifejezés megengedi, hogy fosszilis forrásból, fosszilis eredetű hidrogént állítsanak elő, ami a fosszilis függőség csökkentése és klímasemlegesség céljával ellentétes. Hibás, hogy a karbonmentes, megújulóenergia alapú zöld hidrogén nem kapna elsőbbséget.

Az MTVSZ részletes javaslatai a magyar költségvetési tervek kapcsán:

https://mtvsz.hu/uploads/files/OP-HET-energia-MTVSZvelemenyo-osszefogl_2022marc.pdf

https://mtvsz.hu/uploads/files/OP-velemenyo-MTVSZ-energia-biodiv_2022marc.pdf

<https://mtvsz.hu/energiafordulat>

Összeállította: MTVSZ, 2022. május 18.